

RÖÖVLINNUD LÕUNA-HIUMAAL

Ülo Väli
Kirsi 8-112, EE0006 Tallinn

Hiiumaa röövlinnustikku on siiani vähe uuritud. Pidevalt jälgitakse merikotkaste pesitsemist, teiste liikide kohta on andmeid avaldatud peamiselt juhuvaatlustena. Kullide-kakkude arvukust saarel hinnatakse enamasti üldsõnaliselt (Leito & Leito 1995, Tõnisson 1975), konkreetsema ülevaate nende levikust ja arvukusest aastail 1978-82 saab Eesti linnuatlasest (Renno 1993). Viimati nimetatud töös sisalduvad ka ainukesed senised andmed Lõuna-Hiiumaa kohta.

Järgnevalt annan ülevaate röövlinnustiku koosseisust ning pesitsusaegsest arvukusest aastatel 1995-96 Hiiumaa lõunaosas Emmaste vaatlusalal. Minu vaatluscd algasid seal 1989.aastal, kuid röövlindude arvukust olen seirealal nüüdseks jälginud kaks aastat (vaatlustunde aastast ca. 90).

35 km² suurune, ristikülikukujuline vaatlusala paikneb UTM suurruudu EL4 põhiruutudes d4, d5, e4 ja e5. Selle nurkadeks on Külama, Harju ja Sõru külad ning Tärkma neem. Vaatlusala maastik on vaheldusrikas. Tunduvalt suurema osa võrreldes Hiiumaa põhja-, kesk- ja lääneosaga hõlmab kultuurmaastik - 48% pindalast. Metsa on 44%, sealhulgas lehtmetsa 31%, männikut 8% ja kuuse-segametsa 5%. Raiesmikud ja noorendikud katavad 5%, muu maastik (rannaniit, Prassi järv ning kruusakarjäärid) 3%.

Röövlindude arvukust määrasin peamiselt territooriumide kaardistamisel vaatluste ning kakuliste territooriumihüüdude alusel, samuti otsisin asustatud pesi. Ülevaate tulemustest on esitatud tabelis 1.

Tabel 1. Röövlindude pesitsusaegne arvukus (asustatud territooriume) Emmaste vaatlusalal.

Table 1. Number of breeding territories of raptors and owls at Emmaste study area.

Liik / Species		Aasta / Year	
		1995	1996
Herilaseviu	PERAPI	1	1
Kanakull	ACCGEN	1	1
Raudkull	ACCNIS	3	2
Hiireviu	BUTBUT	5	4
Lööpistrik	FALSUB	1	1
Kodukakk	STRALU	1	2

1995.a oli teada üks asustatud pesa nii kanakullil, hiireviul kui lõopistrikul, 1996.a lisaks neile ka herilaseviul ja raudkullil. Seega võib Lõuna-Hiiumaal tõestatud pesitsejate nimekirja lisaks raudkullile ja kodukakule (Renno 1993) kanda ka herilaseviu, kanakulli, hiireviu ja lõopistriku.

Pesitusajal võib vaatlusalal kohata veel merikotkast ja välja-lookulli. Läbirändel esinevad karvasjalg-viu, roo- ja välja-lookull, tuuletallaja, händkakk. Talvel olen vaadelnud merikotkast, karvasjalg-viud ning kaljukotkast.

Emmaste vaatlusalal saab pildi siiski vaid ühe Hiiumaa osa röövlindudest. Aitamaks selgitada selle huvitava saare kullide-kakkude elujärge, on oodatud kõik teated sealsetest röövlindudest. Lisaks kirjadele on info teretulnud ka elektronposti teel, aadressil: yvali @ ebc.ee.

KIRJANDUS. Leito, A. & Leito, T. 1995: Hiiumaa linnustik. Pirrujaak 4. Kärdla. - Renno, O. (koost.) 1993: Eesti Linnuatlas. Valgus, Tallinn. - Tõnisson, J. 1975: Loomastikust ja selle kaitsesest. Hiiumaa looduskaitsest, II. Tartu. (Käsikirja Eesti Metsainstituudis)

Raptors and owls in southern Hiiumaa

The raptors and owls of Hiiumaa Island have been only scarcely studied earlier. The author counted breeding birds of prey at a 35 sq. km study area in southern Hiiumaa in 1995-96, by mapping the breeding territories and searching for nests. The results are presented in Table 1.

The earlier published data showed *Accipiter nisus* and *Strix aluco* as verified breeders of the area, but during this study the breeding of *Pernis apivorus*, *Accipiter gentilis*, *Buteo buteo* and *Falco tinnunculus* was also detected. *Circus cyaneus* and *Haliaeetus albicilla* used the area in the breeding season only for feeding. *Buteo lagopus*, *Circus aeruginosus*, *C. cyaneus*, *Falco tinnunculus* and *Strix uralensis* have been observed as transit migrants, *Haliaeetus albicilla*, *Buteo lagopus* and *Aquila chrysaetos* as winter visitors.

